

cis verò duo. *Quæ omnia hodie passim ferè videntur in campestribus, secus vias, & iuxta sepes. Porò non desunt, qui putent eam herbam, quam scribit Plinius Geranium à Latinis vocari, à Dioscoridis myrrhidae non differre. Iste tamen non dubitandum existimo, quia hæc illa sit herba, quam quidam Rosstrum tum græcis, tum ciconiis appellant, quidam verò Acum muscatam, eo quòd (ut Plinius inquit) odorem iucundum spirat. Nanque assergit hæc folijs cicuta, minoribus tamen divisivis: caule brevi, ac rotundo: semine græcum capitulis contento, à quibus Geranij nomen omnibus inditum est. Ceterum Geranium, quòd Dioscoridis secundo loco proditur, caulibus minutis, pilosis, sesquipedalibus, folijs malæ, in summis alis græcum capitula gerens sursum spectantia cum suis rostris, nunquam dubitaverim eam esse herbam, quæ Pese columbinus vulgò nominatur, quòd nullis prorsus reclamantibus notis hæc illi respondeat. Alterum verò, primo scilicet loco descriptum, & in Ananie vallis agro, & ubique ferè locorum passim provenit, folijs anemones modo laciniatis; floribus in purpura albicantibus, è quibus græcum capitula prodeunt: radice alba, ferè rotunda, ac dulci. Quapropter Ruellium hallucinatum crediderim, quòd Acum muscatam dictam, quam ipse herbaris etiam Acum pastoris appellari ait, primi generis Geranium Dioscoridis esse opinetur. Quandoquidem Acum muscata radice non utitur rotunda, ac dulci, nec folijs videntur anemones similis: sed eam planè representat, quam Pliny testimonio, Latini Geranium vocant. Præterea aduersus Hermolæum eos reprehendit Ruellius, qui putant secundum Dioscoridis Geranium eam esse herbam, quam qui-*

Ruellii erratum.

GERANIVM III.

diam a rubro foliorum colore Rubertam appellant. Sed ipse mihi magis reprehendendus videtur, quod crediderit Rubertam esse legitimam Myrrhin. De Ruberta autem, ut dicam quod sentio, eam quidem iustus Geranium genus esse arbitror, quod Plinius ad Latinos retulit, cum ipsa tota illi sit similis, odorem iucundum reddat, flores proferat subpurpureos, & gramineis capitulis fœteat, reliquorum Geraniorum more. Verum hanc non ita Myrrhidem referre comperio, ut Ruellius memoris prodiderunt. Myrrhis enim folijs est cicuta: radice rotunda, molli, cibus non infuavi. at his omnibus Ruberta esset, ut libro quarto clarius patebit. Porro tamen Hermolaus ab errore, quantum veor, vindicari non potest, quod scripserit, Geranium id esse Latinis, quod Dioscoridi myrrhis, Plinii fortasse lectione deceptus, qui loco supra citato Latiniis vocatum Geranium a quibusdam Myrrhin appellari scriptum reliquit, quanquam legitime Myrrhidis historiam tradidit libro 24. cap. 16. Nec sanè mirum est, Plinium scripsisse Geranium aliquibus vocari Myrrhin, cum etiam à Grecis fuerint, qui Geranium, quod secundo generi adscribitur, Myrrhin appellauerunt, ut videre est in ipsi Dioscoridi exemplaribus, in quibus cuiusque capituli initio innumera plantarum nomina leguntur. Fallitur quoque hac in historia Brasavolus, asserens nullo modo esse adstriplandum, qui Pedem columbinum vocatum Geranium esse contendit, quod Geranium folijs exeat maioribus, anemones incisuris. Sed is, meo quidem iudicio, ignorasse videtur, quod secundum Ge-

Hermoldi
pili.

Brasavoli
rut.

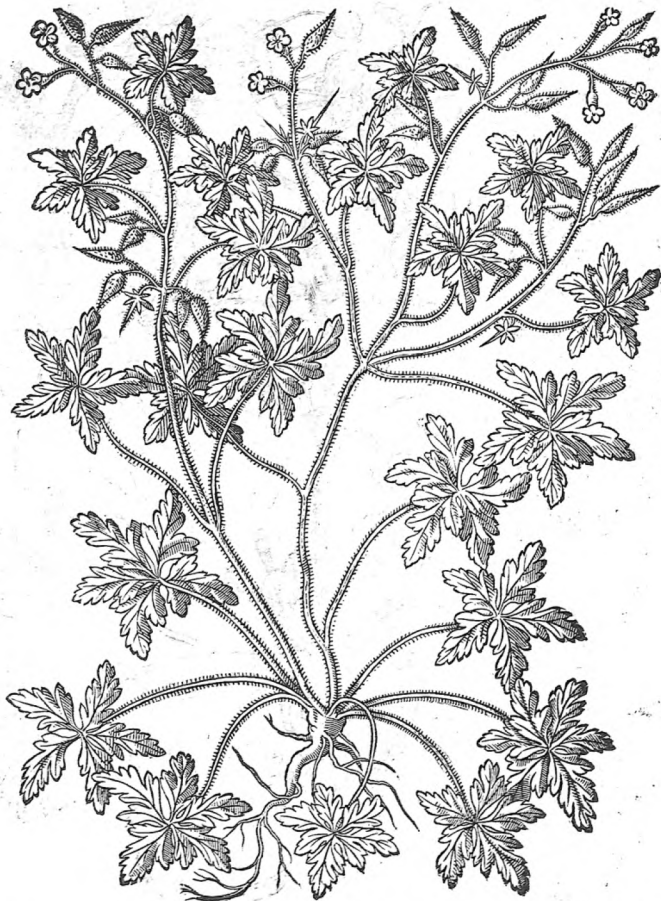
GERANIVM IIII.

ranii genus, non autem primo generi à Dioscoride assignatum, est illud, quod *Pes columbinus* censetur. Vel fortasse dicitur hæc scriberet, alterum *Geranii* genus non animadvertit in Dioscoride, quod tunc lectonibus impatiens, totum illius caput non perlegerit. Aliam ab his *Geranii* plantam vidimus in pluribus hortis, ac viridibus satam, foliis rotundis, Jecurium *Geranii* modo per ambitum laciniatis, malvam magnitudine æquantibus, fructu graminis capitulis simili. Hanc herbariorum nonnulli *Momordicam* nuncupant, quemadmodum & *Balsaminam* alii eodem nomine vocant: canjque ceteris præferunt in potionibus ad interna vulnera glutinanda. Hæc, mea quidem sententia, magis respondet alteri *Dioscoridis Geranio*, ut quæ foliis ad malvam propius accedit. Quare & hanc magis eandem esse cum illo putaverim. Veruntamen haud eam inficias, quin *Pes columbinus* dictus idem sit *Geranium*: sed cum quis rectius forte *Geranium minus* dixerit. Primum itaque *Geranium* *Dioscoridis* descriptum, folia gerit anemones, longioribus tamen divijuris, in vnoquoque solo semis. Caudam mittit ab ipsa radice rectam, tenuem, geniculatamque. Flores è geniculis in caule prodeunt puniceis, mà cum foliis, rosarum serè figura, sed longè minores, & quinque tantum foliis referti: è quibus rostellum orientur inferna parte lunati. Radice nititur rotunda nucæ ponticæ maiore, submicante, & dulci sapore prædita. Nasçitur incultis locis. Copiosum in Dalmatia provenit. Nqm inde allatam plantam ad me misit *Vlixes Aldebrandus* Medicus apprime eruditus & Medicæ materie indagator non postremus. Secundum foliis est malva minoribus: pediculis tenuibus longis, & subrubentibus appen-

Momordica.

GERANIVM V.

sis: Caulibus gracilibus, flexilibus, ac rotundis: floribus puniceis, è quibus acuminati apices videntur gruinis capitibus similes. Radicem habet tenuem, palmarem & fibrosam. Nascitur secus itinera, locis incultis, & etiam in hortis. Ter-
 ritum cuius meminit Plinius, foliis nupet Cicutę minoribus, seu Myrrhidis proximis, minus tamen laciniatis, humi accubantibus, quae senescentia rubescunt. Caules habet breues, rotundos, pilosos, rubentesq;: in quorũ summitatibus flores spectantur purpurei paruisfelle figura; acuti oriuntur apices gruinis rostris, similes sursum spectantibus, capitulis balansii effigie. Radice nititur candida tereti ac dulci, vegetiori quàm altera: Nascitur in rudicibus, circa sepes, secus itinera, & saxo & extenuato solo. Ceterum præter hæc alia tria sunt quoque Geranii genera, quorum primum quod copiosum in pratis in Boemia provenit, foliis habetur cæteris grandioribus, ranunculi amulis octonis circumquaque diffusis, numerosis, humi accubantibus, prælongis ac firmioribus pediculis nitentibus: Caules edit pinguiusculos, & articulatos, ramis copiosis, in quorum cacuminibus flores emicant cæterorum maiores, in gymum sese pendentes rosarum modo, colore ceruleo ad purpuram violaceam inclinante. Quibus decidentibus, grina, ut in cæteris prodeunt capita, maiora quàm in cæteris generibus probo in summitate rostro, triplici apice, in coronæ modum resisso. Radicem quoque cæteris longiorem habet, crassorem robustiorēque, multifidam, colore rufescente, & lignosa intus matrice. Secundum folia gerii pentaptylli modo diuisa, magis tamen per ambitum laciniata, subbisuta, & prælongis pediculis, ipsisque pilosis nitentia. Caules habet palmares, tenues, lanuginosos. Flores ex purpura rufescentes; è quibus paruis acutis que oriuntur siliquule, bisuta; ac subsæ-

GERANIUM VI.

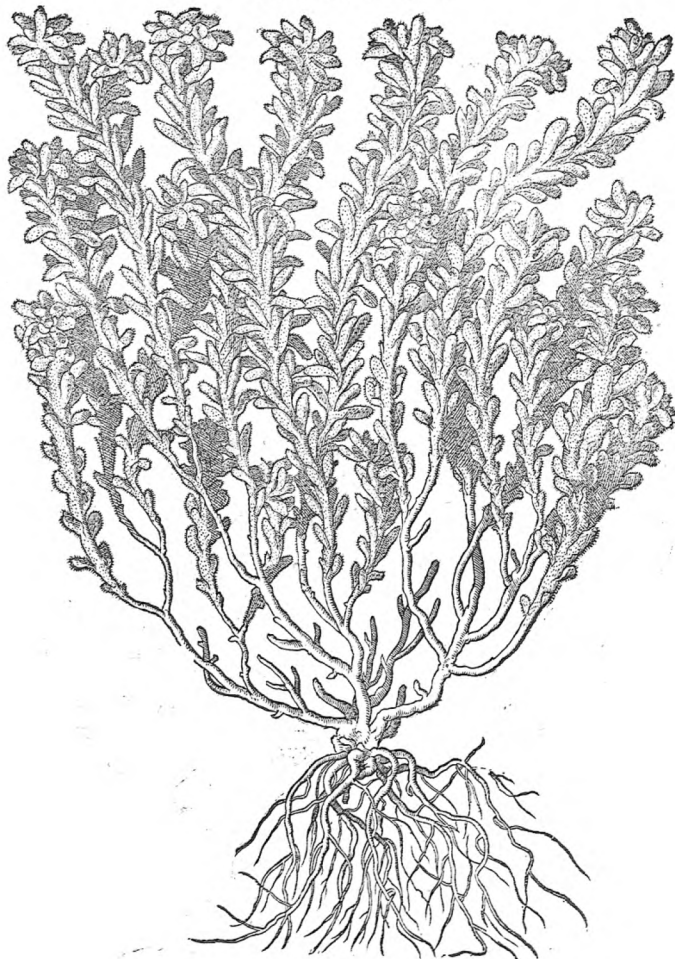

re, in quibus semen concluditur. Radicem habet palmarem, sed tenuem. Nascitur arido solo. Tertium, quod ad me Verona misit Franciscus Calzolarius folia profert Alibæ proxima. Canes plures lentos,geniculatos, hirsutos: flores parvos rubentes dactylis, sine Cytini figura: è quibus grana prodeunt capita rostro ut in cæteris acuminato. Radix illi est sesquidrantalis, digni crassitudine; qua humores rubescit. Primi Geraniæ radix (ut Pönius est autor) rescienibus se ab imbecillitate utilissima est. Bibitur contra phisim drachma in vini cyathis tribus bis die: item contra inflationes. que & cruda idem præstat. Succus radicis auribus medetur. Opisthotonicis semen drachmis quatuor cum pipere, & myrrha potum. Secundum verò Geranium est nullius esse in medicina usus scriptis tradiderit Dioscorides; non desunt tamen hoæ herbarij, qui in internis vulneribus glutinantis, & fistulis sanandis ipsam in petionibus sumptum, nisi ipse commendent. Sed equidem creor, ne & hæc decipiantur, Serapionis interpretem secuti, qui Amomum Pedem columbinum appellavit. quippe quoniam propria sit Amomi facultas internis corporum vulneribus mederi. Geraniæ non reperio meminisse Galenum in simplicium medicamentorum libris. Eius quidem meminuit Paulus, sed ea tantum qua de Geranijs posteritatis memoria mandavit, ex ipso Dioscorides sumpsit.

Quod Græci γέρανιον, Latini similiter Geranium uocant: Itali, Geranio: Germani, Storchenschnabel: Hispani, Pico de cinguenta: Galli, Rostre de cicorgio.

Nomina.

GNAPHALIVM.

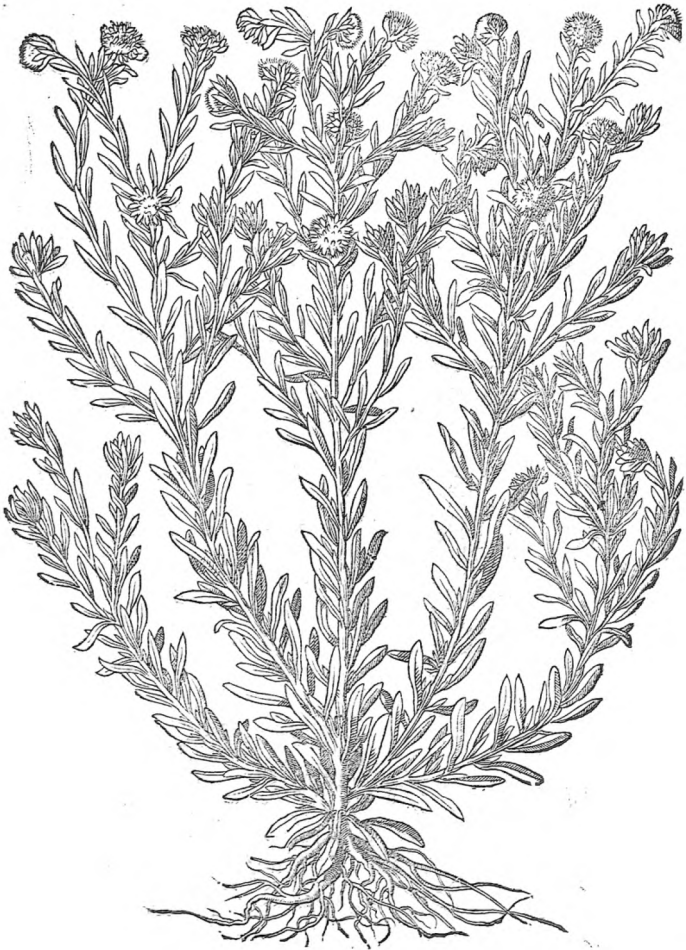

Gnaphalii folijs albis, mollibusque aliqui pro tomento utuntur. Bibuntur efficaciter folia in uino austero ad dyfenteriam.

Gnaphalii
caud.

Gnaphalii hiftoriam adeò patris perftrinxit Dioscorides, ut nobis non modò difficile, sed etiam impossibile videatur, ut quiquam coniecere, ac decernere possit, quanam planta sit, quæ verum Gnaphalium representet: præsertim cum antiquiorum hætenus repererim neminem, qui Gnaphalii faciem longiori hiftoria expresserit. Etenim Plinius eadem, qua Dioscorides, breuitate usus, Gnaphalii notas reddidit libro 27. cap. 10. Fuchsius tamen in suis clarissimis de stirpium historia commentariis herbam quandam pro Gnaphalio ostendit, quam ideo fortasse Gnaphalium exiijimauit, quod incana, tomentoſaque conspiciatur. Sed mihi planè eam Fuchsius pro Gnaphalio depinxisse videtur, quam Plinius libro 24. cap. 19. Herbam insipiam vocari tradit: qua meritiò IMPIA Plinii dici possit, quòd eius è veteribus nemo, quantum equidem legerim, præter ipsam meminere. De qua is differens loco modò citato, eam us notis, & viribus descripsit. Herba in

GNAPHALIUM VVLGARE.

pia vocatur incana. rovis marini aspectu, thyrsi modo vestita, atque capitata. Inde alij ramuli assurgunt, sua capitella gerentes. Ob id impiam appellaverunt, quoniam liberi super parentem excellant. Alij pocius ita appellatam, quod nullum animal eam attingat, existimaverunt. Hac inter duos lapides trita seruet, præcipuo aduerjus anginæ succo, lacte & vino admixto. Mirumque traditur, nunquam ab eo morbo tentari, qui gustauerint. Itaque & subus dari, quæque id medicamentum noluerint haurire, eo morbo interire. Sunt qui & in auium nidis inferi aliquid ex ea putent, atque ita non sran gulari pullos avidius devorant, hæcenus de Impia Plinius. Cæterum quoniam Gnaphalium ob eius tomentum, illud candidissimum vellus, quod vulgò nos appellamus Bamburgia, & alij Cotone, Latini verò XYLON, & Gossipium, mihi in mentem redegit, à veteribus Grecis nusquam, quod sciam, descriptum, nisi asserere velimus i*ncopos*, de qua Theophrastus egit libro 4. capit. 9. esse Xylon. ideo hic de eius historia, ac viribus latius discedendum duxi, quam fecerim in lini mentione, ubi eius quoque memini. De hoc itaque Plinius libro 19. cap. 1. sic loquitur. Superior, inquit, pars Aegypti in Arabiam vergens gignit fructum, quem aliqui Gossipion vocant, plures Xylon, & ideo lina inde facta xyliua. Parvulus est, similemque barbata nuci deseri fructum; cuius ex interiore bombe lanugo netur. Nec vlla sunt ei in candore, molliuave præferenda. Vciles inde sacerdotibus Aegypti gratissima. hæc Plinius. Hac ætate Xylon seritur etiam in Cy-

Xyli historia
& uires.

XYLON, SIVE GOSSIPIVM.

pro, Creta, & Sicilia insulis, ubi copiosissimum provenit: quin & in Apulia, aliisque regionibus nascitur. Huius lanugo manifestè excalfacit, ac secat. que si comburatur, mirum in modum manentem & vulneribus sanguinem sistit. Seminis medulla tussi, & difficulter spirantibus auxiliatur: genitale semen procreat, proinde veneream stimulat. Oleum ex ea exprimitur, quo non lentigines in facie, tum etiam ceteræ cutis macule optime delentur. Sed ut iam Gnaphalio suas ex Galeno reddamus vires, eas ipse lib. 6. simplicium medicamentorum, his verbis retulit. Gnaphalum idè sic nominatum est, quod folijs eius mollibus ἀντι γναφάλου, hoc est, protomentis videntur. Sunt autem candida, & meiocriter adstringunt: ac proinde quidam id exhibent, ex austerorum vinorum quopiam, dysentericis. Herba Græcis γναφάλου, Latinis etiam Gnaphalium appellatur.

Gnaphalij vi-
res ex Gal.
Nomina.

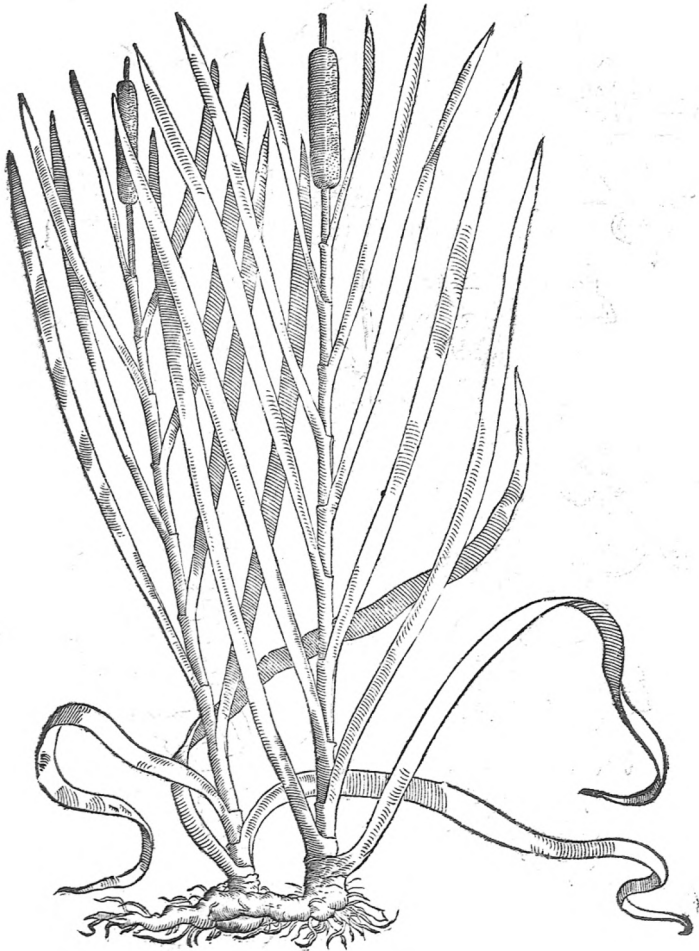
Τύφα. TYPHA.

CAP. CXVI.

10

TYpha folium edit cyperidi simile: caulem album, lævem, æquabilem: florem in cacumine ambien-
tem, densum, qui in pappos soluitur, quod paniculam aliqui nominant. Huius herba: flos sullo
auipe cloto exceptus, ambustis medetur. Gignitur in palustribus, & aquis stagnantibus.

TYPHA.

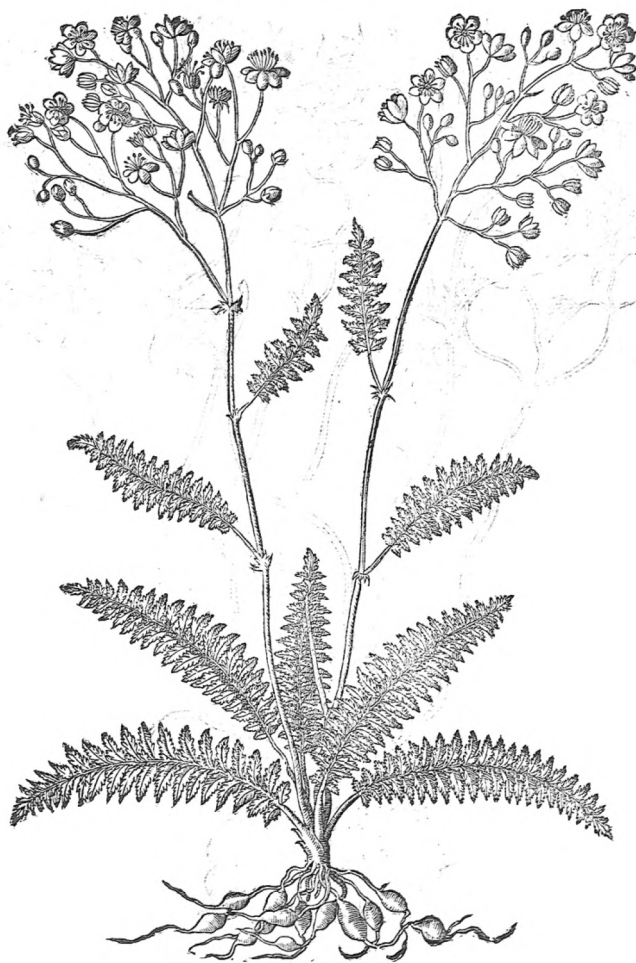

Typ^ha planta est in Italia vulgaris, notiorq; omnibus, quam ut eius effigies explicari debeat. Ea in paludibus, stagnis, & lacubus frequentissima provenit, ita ut rare admodum sint stagnantes aquae, quae Typ^ha non secatant. Claustra, quam in tenuissimo caule gerit, à nostris Hetruscis Mazza sorda vulgo dicitur, quod eius lanugo, si in auer decidat, sordiditatem afferat. Expetuntur clauarum pappi infimis gentis humilibus plumarum vice ad grabatos faciendos. Foliorum vero vsus ad conuertienda vitrea vasa, & ad muliebre cathedras texendas: quin & ad tegetes parandas. Typ^ha pappi, aduuis betonicae folijs, & gladioli, ac hippoglossi radicibus, omnibus in puluerem tenuissimum redactis, & affatis ouo rum luteis exceptis, vtuntur quidam feliciter ad enterocelas. Id autem medicamentum exhibet quotidie ieiunis drachma pondera trīginta dierum spatio: eoque non modo pueros adolecentesque sanari pollicentur, sed etiam inuenes iam aetate conualescentes: si tamen interim praesenti ligatura, ac emplastris glutinantibus imo pubis pars probè munitur. Typ^ha meminisse Gal. in simpl. medicam. censu, non inuenio. Eius tamen meminuit Theophrastus libro 1. cap. 13. de plantarum historia, ubi inter enodes palustrium locorum plantas Typ^ham quoque recensuit. Ei nomen Graecum est τῦνη: Latium item Typ^ha: Italicum, Mazza sorda: Germanicum, Mafskolben, & Narenkolben: Hispanicum, Bolordo, & Lunco amacorocado: Gallicum, Mache, & Masse.

Nomina.

FILIPENDVLA.

OENANTHE.

CAP. CVIII.

Oenanthe folia habet pafinacæ: florem candidum: caulem craffum, palmi altitudine: femena atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula exuberantem. nascitur in petris. Huius femena, caulis, & folia cum multo vino pota, fecundas eiciunt. Radix è vino vrinæ ftilliticio conuenit.

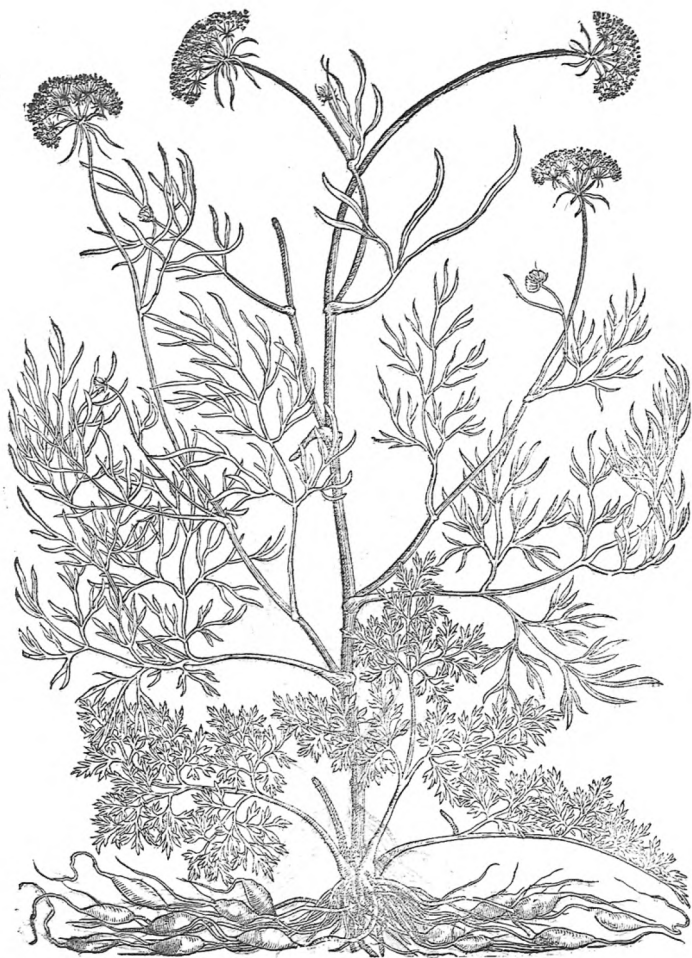
Oenanthes
confid.

Oenanthen, cuius hic Dioscorides meminit, Theophrastus libro 6. cap. 7. de plantarum historia, & Plinius libro 21. cap. 24. putant, Fuchsius, & recentiorum herbariorum plerique eam esse herbam, que hodie passim FILIPENDULA vocatur. Quorum certe sententia quamuis virorum magne apud me auctoritatis, nunquam potui suscribere. quod Filipendula hec magna nusquam, quod inuenierim, radice nitatur, que rotundis extuberet capitibus; quod semen non ferat atriplicis: quod denique non in petris, sed in pratibus, & leto ubique solo promenat. Quibus san rationi-

OENANTHE I.

OENANTHE.

60 bus non potui non adduci, ut apud Dioscoridem aliam omnino à Filipendula Oenanthem semper esse crediderim. Ceterum
 varia Oenanthem genera, quæ post Filipendulam hic expressimus, misit ad me Patavio Iacobus Antonius Cortusius Patricius
 Patavinus, vir ut rei plantariae admodum peritus, ita ingenia liberalitate praeclitus. Virum enim quod humi scripi, ac-
 cepti à Clarissimo Medico Bernardino Tursiano, qui nunc simplicium medicamentorum facultatem, & universam mate-
 riam medicam, magna cum laude, in famosisissima Patavina Academia publice proficitur. Quod autem tuberosa est ra-
 dice, pluribus sanè notis genuinam Dioscoridis Oenanthem referre videtur. Cetera vero cum radicibus nititur Filipen-
 dulae similibus. quæ etiam umbellis non parvam cum ea habere cognationem ostendunt. Nec interim alicui mirum esse de-
 beret, quod cunctas has species sub Oenanthem nomine appingi curavimus. Siquidem id temere à nobis factum non est. Nam
 tametsi legitimi Oenanthem species non sint, cum haec fuerit nemo, qui has plantas proprio appellaverit nomine, non
 præter rationem esse existimavi, si sub Oenanthem nomenclatione, nunc primum prodirent in lucem, ad rei plantariae si-
 tuum commodam. Oenanthem vires, quas descripsit Galenus in simplicium censu, non licuit mihi reperire. Cate-
 rium

OENANTE III.

Filipendula
ulmaria.

Nomina.

rüm Filipendulam non uulgariis pollere viribus tñstantur recentiores. Ea enim urina remoratur, eiusq; fillicidio auxiliatur; item venum tum calculis, tum doloribus. Eadem stomachi inflationes discutit. Medetur suspensio, & anbelantibus, omnibusq; in uniuersum morbis, quos causa frigida excitauerit. Prodest comitialibus, inperjo cibus radicum puluere: Planta, quæ Græcis σιδάρα, Latinis etiam Oenanthe appellatur. Italis, Enanthe.

OENANTHE IIII.

Κίρκαια. CIRCAEA.

CAP. CXVII.

60 **C**ircaea, quam & dircaeam aliqui uocant, folijs est horrentis solani, agnatis crebris; flore nigro, puſillo, copioſo; ſemine milii, naſcente in quibuſdam ueluti corniculis^a: dodrantedali radice, triplici ferme aut quadruplici, candida^b, odorata, excaſcicante. Naſcitur in apricis^c, faxis, & uento perſilatis. Radicis tuſae pondo quatuor, in ſextariis tribus unii dulcis per diem, & noctem macerantur, potuque triduo uulvas expurgant. Semen in ſorbitionibus datum laete mammas nutriticum explet.

Haud equidem auſum affirmare, an Circaea hodie inueniri poſſit in Italia; quanuis ea antiquis forte noſſiſſima fuerit. Si quidem nulla haecenus ſe mihi obtulit planta, neque alius, quod ſciam, quae Circaeam repreſentaret. Ceterum credere nonnulli hanc ſibi Circaea nomen comparafſe, quod Circe ueneſica in ſuis ea uteretur ueneſicis, uel quod forſiſſis eius fuerit inuentrix, a Sole patre plantarum omnium genitore edocita. Quod eſt nonnullis veriſimile putetur; cum

a Meſ. *πίλιος*
αντιμυλιας
 γ. η δ. ... ra
 uices palmi
 longitudine
 tres aut qua-
 tuor.
 b Deſt in
 meo exſplari.
 c *μολισα* ἢ
ἢ πικρὸν
 ἢ maxime in
 petroſis.
 Circee colida.
 tameri

CONYZA MINOR.

Κινυζα. CONYZA.

CAP. CXIX.

60 **C**onyzæ duo genera. quæ parua uocatur, odore præstantior est: maior uerò frutice altior, & folijs latioribus, graui odore. Vtriusque folia oliuæ similia, hirsuta, pinguis. in maiore caulis binum cubitorum altitudine atollitur, in minore pedem æquat. flos fragilis, lutei coloris, qui in pappum abit, radices superuacua. Suffitu, substratuque frutex totus serpentes fugat, culices abigit, & pulices necat. Folia conuenienter illinuntur serpentium plagis, & tuberculis, ac uulneribus. Flores, & folia cum uino ad menses, partusque eiciendos bibuntur: item contra urinæ stillicidia, arquarum morbum, & tormina: comitiales pota ex aceto adiuuant. Decoctum in deflectionibus medetur uulnæ malis. Impositus succus abortum facit. Herba ex oleo efficaciter horribus oblititur. Capitis dolores tenuis illita sanat. Est & tertium conyzæ genus, caule crassiore, ac molliore; folijs media inter maiorem, & minorem amplitudinis: minimè pinguis, multò tamen grauioris odoris, & iniucundioris, sed inefficacior. Prouenit locis humentibus.

a Mæli addit.
 Conyza minor. i.
 subamarus.

Conyza con-
sideratio.

Conyza omne genus non in Hetruria solum, sed alibi quoque passim ferè provenit, nullis prorsus reclamantibus nat-
tis, quæ earum singulis à Dioscoride tribuuntur. Conyza maior vulgò Pulicaria dicitur, quia substrata (ut Dio-
scorides inquit) pulices necat. Quæ fortasse ratione adductus Theodorus in Theophrasto Conyzam Pulicariam interpre-
tatur. Meminit autem Conyza Theophrastus libro. 6. cap. 2. de plantarum historia, ubi de eius generibus differit his ver-
bis. Conyza mascula, & femina constat. Distant quemadmodum cætera, quæ sic discerni desiderant. Femina enim
tenuiori usitur folio, & compressior est, atque in totum minor. Mas amplior, crassiorq; caule, atque ramosior, & fo-
lulum amplius, pinguisq; habens, necnon & flore splendidior est. Ambo fructifera sunt, in totum serotina germine, flo-
resq; constant: quippe cum circa æstivum, & post æstivum incipiant. Mari gratior odor. femine acrior, ideòq; con-
tra bestiarum morsus commodior est. hæc Theophrastus de duplici tantum Conyze genere. Caterum tertia eius species,
cuius à Dioscoride fit mentio, inter marem, & saminam media est. Nascitur hæc in Anania nullis agro, & in Gortin-
ensi comitatu copiosissima, quin etiam in Boemia, Germaniq; humentibus præsertim locis, & secus vias, ubi ex agrorum
marginibus aquens humor stillicidio quodam in proximos defluit canales. Hæc autem peculiariter dysentericis iuvat, si
sic et sic in aqua præparata pondere quotidiano sumatur ex uno rubro austero. Conyza vires per se vitæ memoria, præ dicit Gale-
nus libro 7. impatiens medicamentorum, sic inquit. Conyza & maior, & minor ad similes sunt tum temperaturæ
tunc

Conyze vi-
res ex Gal.

eum facultatis: gustui amara, & acres apparent. Excalfaciuntque admodum luculenter, siue quis folia leuigata cum teneris ramulis (est enim fruticosa planta) parti cuiusdam illinat, siue ubi in oleo coxerit, utatur. Siquidem concussiones, siue rigores per circuitum redeuntes, tale sanare oleum videtur. Flores quoque eorum ad similes sunt facultatis. Itaque quidam, & ipsos cum folijs tritos in vino bibendos exhibent ad menses fortiter ducendos, sciendumque factum. Est & tertium Conyze genus, in locis humidioribus proueniens, utrisque illis tum graueolentius, tum imbecillius. Sed primus memoratus tertij sunt ordinis in excalfaciendo, & exsiccardo. Κορυζα sic Græcè, ut etiam Conyza Latine dicitur: Italicè, Conyza, & Pulicaria: Germanicè, Geele muntz, & Durrwurtz: Hispanicè, Attadegua.

Nomina.

Ἡμεροκάλλις.

HEMEROCALLIS.

CAP. CXX.

¹⁰ **H**emero callis folium, & caulem habet lilij, herbacci coloris vt porrum: flores in caule per singulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, lilij diuisura, quotic dehiscece coeperunt colore perquam pallido, radix magna est, atque bulbosa. Quæ pota, aut cum melle, & lana in pefib appofi

HEMEROCALLIS.

ta, aquam 3

ta, aquam educit, & sanguinem. Folia trita mammarum inflammatione à partu contracta, oculo-
rumq; collectiones mitigant. Radix, & folia igni ambustis vtilissimè illinuntur.

Hemerocallis
confid.

Hemerocallis nusquam non proreuit in Italia. quandoquidem circa messem in aruis inter segetes, in pratis, in monti-
bus, & in vallibus aureo colore emicat. Fulgus Lilium syluestre nominat. Radice nititur bulbosa, hortensi lilio
persimili, sed colore diuersa. Flores, cum suo tempore debescunt, colore perquam pallido (vt Dioscorides ait) conspiciun-
tur, adeò vt fulgentis auri modo rutilent. Hemerocallis genus & illud esse non diffiteor, quod ego inueni in montibus Ia-
pidia. id nanque facie alterum emulatur, vt eius effigies, quam hic adiecimus, aperte demonstrat. Hinc itaque eorum er-
rores, vt arbitror, euidentissimè deprehenditur, qui Lilium conuallium vulgò dictum Hemerocallim esse existimant. Nan-
que illud folijs constat serè plantaginis, tenuioribus tamen, minusque striatis. cauliculis iuncis, triangulis, tenuibus, ac
mollibus: in quibus cacumen versus plures prodeunt flores albicantes balaustrij, aut arbuti effigie, odore perquam iucundo,
& quibus bacca Iunio, & Iulio mense prodeunt rubra. Radices demittit laxas, longas, fibrys, capillamentisque refertas,
nullis adiacentibus bulbis. Hemerocallis verò Dioscoride teste, folia, & caulem profert lilio similia: flores colore admodum

Quorundam
error.

HEMEROCALLIS ALTERA.

pallido: radicem magnam, bubofanque. Quae sanè nota, si diligenter conferantur, manifestissimè indicabunt, eos balu-
 cinari, qui Lilium convallium Hemerocallim esse contendunt. L I L I I. conuallij magnus apud Germanos in medicamen-
 tis est vsus (abundat enim eo maximè Germania) ad varios corporis morbos . Atunt eo roborari cor, cerebrum, &
 omnes principes facultates. Idcirco resolutis, conitialibus, conuulsis, vertiginosis, animi deliquo correptis, & coracis pul-
 satione concussis, ipsam exhibent. Quin & ictis, seu commotis a venenosis animalibus praebent. Item agrè parturienti-
 bus, oculorumque inflammationibus maximo esse auxilio praedicant. Consciunt autem ex floribus per aetatem siccatis vi-
 num mundum in tempore; ipsos calcatis vis adiuuantes, quo postea vtuntur ad praedicata. Sunt & qui recentes flores
 veteri uino uacerent, & in vitro vase diu insolent, admissis laudenda vocat. & roris marini floribus, additis; odora-
 mentis nouillis: deinde ex his stillatitiam aquam in calentis aquae balneo vitreis organis eliciunt, eamq; aureis, argenteisq;
 oculis reponunt. Hanc aquam auream appellant: qua vtuntur ad omnes praedictos corporis affectus. Quinimò eam
 iamam animam expirantis ori inferunt, rati ex eius assumptione homines morientes in vita retineri posse per plusculum tem-
 poris spatium. Sed quam uana isti ferantur opinione, mihi quidem sepe numero experimento deprehensum est. Quod etsi
 his quoque irritum conperitur; ea tamen est huiusce aquae apud omnes auctoritas, ut plerique ab eius exhibitione abstine-
 re nequeant, etiam in morbis calidissimis. Caterum non sine errore Fuchsius, vir aliqui doctissimus, putat Lilium con-

Lilij conu-
 alij mentio, &
 vicia.

LILIVM CONVALLIVM.

Memorial-
lis vires ex
Gal,
nalliam esse Ephemerum, de quo Dioscorides agit libro sequenti. Sed quam is aperte decipitur, nos suo loco dicemus.
Hemerocallis meminit C. alenus lib. 6. simpl. medic. sic inquit. H. merocallis radicem habet lily radice similem, non figura
tam tam, sed & viridis. Tr. defsi non fecit atque illa, igni ambustis: quippe quae leniter digerentem facultatem habeat, & cū
hoc resposum quidam. Quae Graecis ἡμεροκάλλις, Latinis quoque Hemerocallis. & Liliū sylvestris vocatur: Italis, Home
vocalle, & Giglio silvatico: Germanis, Leijch lilien: Hispanis, Lilio amarillo: Gallis, Lis Ianhe.

Alatior. LEVCOIVM, SIVE ALBA VIOLA. CAP. CXXI.

a Careur.

Alatior ha-
passioi de
in Sado-
oio p. uo-
Glor. uo-
ra. S. uo-
eje rei cu
to s. uo-
rio no q-
eato ad-
in. Leuco-
ium ut in-
aly violi ma-
nam. Roma-
na viola ma-
na. vni ha-
bet eandem
eriam ipsum
ed p. uo-
co. .

Leucoion vulgaris est notitia. sed in floribus differentia quaedam; namque aut coerulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inveniuntur. Luteum vero praecipui in medicina vitus. Huius aridi flores fere deficiunt in deflitionibus, valent contra uulua inflammationes, & mensura expellunt: sanant oris ulcera cum melle cum cerato, rimas ledis. Semen duum drachmarum pondere ex uino porum, aut cum melle inditum, menies, secundas, & partus extrahit. Radices cum aceto stillata, lienem reprimunt, & podagricos iuuant. ²

LEVCOIVM ALBUM, ET PURPUREVM.

Leucoion est Latine albam tantum violam ipso nomine significat; tamen à rei herbarie authoribus & pro ceteris violarum generibus, luteo sicut, purpureo, caeruleoque colore distinctis, sepe usurpari solet. id bodie officinis, atque etiam medicis his, qui Arabum factionem sequuntur, horum voce Cheiri nuncupatur. Leucoion omne ferè genus in Italia in hortis, ac viridarijs, in adium fenestris, parietibusque frequentissimum visitur: ubi illud in figulinis, ac ligneis vasis mulieres studiose colunt, ac fouent. Nanque eius flores cum coloris varietate, tum odoris suauitate tantam cum oculis, & naribus ineunt gratiam, vt in coronamenta frequentissime addantur. Porro non temere omne ferè genus Leucoij in Italia nasci modo diximus. quandoquidem caeruleum inibi, quod sciam, non prouenit. Quamobrem Marcello Dioscoridis interpreci subscribendam puto, qui Leucoion caeruleum hoc loco accreuisse suspicatur, vetustissimi Latini Dioscoridis Longobardis literis scripti testimonio nixus, in quo nullum planè de caeruleo Leucoij colore verbum legebatur. Suspicionem hanc augent, itaque esse comprobant Oribasius, & Serapio, quos item id verbum hoc loco non habere comperio in simplicium censu, cum alioquin reliqua Dioscoridis referant. Profluit omnia genera cubitali altitudine ramosa, caule brassica exiliore, sed foliorum facie variant. Siquidem tamesi omnibus folia sunt oblonga, id tamen, quodd luteis ext floribus, folijs est longioribus, numerosioribus, viridioribus, & magis in acutum desinentibus; cetera verò nempe album & purpureum, folia gerunt breuiora latiora, & non, vt in luteo mucronata; quin etiam superne infernèque canescentia.

Lucoii con- sideratio,
Dioscoridi- locus suspi- ctus.

LEVCOIVM AVREVM.

TESTICVLVLI SPECIES L.

O 1725. TESTICVLVS.

CAP. CXXIII.

⁶⁰ **T**esticulus, quem Græci cynosorchin uocant, foliis circa caulem, & ima eius parte intera stratis oleæ molli similiibus, longioribus, angustioribus, læuibus: caule drodantali: floribus purpureis: radice bulbosa, oblonga, oliuæ modo angusta, duplici ordine: superiore, quæ plenior est: inferiore, quæ mollior, ac rugosior. Eduntur radices coctæ, ut bulbi. Ex quibus si maiorem edant uiri, mares generari dicuntur: si minorem fœminæ, alterum sexum. Addunt, in Thessalia mollem mulieres in lacte caprino bibere, ad stimulandos coitus; aridam uerò ad inhibendos. & alterum alterius potu resolui. Nascitur in petrosis, & sabulis.

TESTICVLVS IIII.

Σατύριον ἐρυθρόνιον.

SATYRIUM ERYTHRIONIVM.

CAP. CXXXVII.

a βερμάλιον
 b οὐβύλλιον . . . . .
 Catecauz.
 b Orb. legit.
 πυκνός ἴδιον
 fo.

ESt & alterum Satyrium erythronium, siue erythraicon, id est rubrum, semine lini, maiore^a; duro, leui, splendente. quod fertur non fecus atque scincus, libidinem excitare. Cortice radicis gracili^b, rufo. intus autem album includitur, sapore dulci, non ingrato ori. In montosis, & apricis enascitur. Venerem, vt produnt, si omnino manu teneatur radix stimulat: coque magis, si bibatur in vino.

60

TESTICVLVS V.

Erant, mea quidem sententia, omnes ferè huius aetatis medici, ac seplastarij: quippe quòd *Canis testiculis legitimi* Satyrii, & Testiculi confid. Multoram etror.

Satyrii vice passim in medicamentis videntur. Nam haec planta (si Dioscoridi credimus) notis, ac facie maximè inter se distant, quamvis viribus, & facultate non longè sint dissimiles. Testiculorum enim radices, praeter id quòd animalium testes representant, oblonga sunt, bina, vtriusque pendentes: superior tamen altera, quae plenior est: inferior altera, quae mollior, & rugosior. Satyrii verò radix bulbosa, & malique modo extuberans describitur, colore exterius fulva, interius ut ovum candida, gustanti dulcis, & cui non ingrata: cui per omnia ferè similis est alterius Satyrii radix, quòd Erythronium appellatur. Ceterum verum Satyrium, ut ingenè fatear, haecenus in Italia videre mihi non licuit. Atqui Erythronij vocati radicem mali effigie, cortice tenui, & rufo; candida intus pulpa, sapore dulci, orique non ingrato, Damasco Syria misit ad me Cechinus Martinellus Raennensis Pharmacopaeus praestantissimus, & rei barbariae admodum studiosus. Cuius imaginem hic excudi curauimus, ut discant, qui Orchidum Satyrium esse contendunt, quantum à scopo aberrauerint. Testiculorum itaque plura habentur genera folijs, & floribus differentia, ut ex appictis hic imaginibus, quis facillè discernere poterit, quibus & illud addendum esse existimauerim, cuius radix teneana manus similitudinem refert. *Vulnus a praedicta radice figura id Palmam CHRISTI appellat. Auicenna haec radices Digitos citrimos nuncupat. etsi eas Digitos citrimos esse perperam, nullaque, quod in libro suo legerim, ratione ducti, negens Monachi illi, qui in Mesuem commenta-*